

ESIMESE ASTME KOHTU OTSUS (teine koda)

30. november 2005 *

Kohtuasjas T-250/02,

Autosalone Ispra Snc, asukoht Ispra (Itaalia), esindaja: advokaat B. Casu,

hageja,

versus

Euroopa Aatomienergiaühendus, mida esindas Euroopa Ühenduste Komisjon, esindaja: E. de March, keda abistas advokaat A. Dal Ferro, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

mille esemeks on taotlus tuvastada Euroopa Aatomienergiaühenduse lepinguväline vastutus EA artikli 188 teise lõigu mõttes heitvete kollektori üleujutusest tekkinud kahjude eest ning mõista nimetatud ühenduselt välja hüvitis nende kahjude eest,

* Kohtumenetluse keel: itaalia.

EUROOPA ÜHENDUSTE ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda),

koosseisus: koja esimees J. Pirrung, kohtunikud A. W. H. Meij ja I. Pelikánová,

kohtusekretär: vanemametnik J. Palacio González,

arvestades kirjalikus menetluses ja 26. oktoobri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Õiguslik raamistik

- 1 EA artikkel 151 sätestab:

„Euroopa Kohtu pädevusse kuuluvad vaidlused, mis on seotud kahjude hüvitamisega [EA] artikli 188 teise lõigu põhjal.”

- 2 EA artikli 188 teine lõik sätestab:

„Lepinguvälise vastutuse korral heastab ühendus kõik oma institutsioonide või oma teenistujate poolt ülesannete täitmisel tekitatud kahjud vastavalt liikmesriikide seaduste ühistele üldprintsiipidele.”

- 3 Itaalia Vabariigi ja Euroopa Aatomienergiaühenduse Komisjoni vahel 22. juulil 1959 Roomas sõlmitud kokkuleppe (edaspidi „TÜK-i kokkulepe”) üldise pädevusega Tuumauuringute Ühiskeskuse loomiseks (edaspidi „Keskus”), mis jõustati Itaalias 1. augusti 1960. aasta seadusega nr 906 (*GURI* nr 212, 31.8.1960, lk 3330), artikkel 1 sätestab:

„Itaalia valitsus annab Ispra tuumauuringute keskuse, samuti 160 hektari suuruse maatüki, millele nimetatud keskus on ehitatud, Euroopa Aatomienergiaühenduse käsutusse 99 aastaks alates käesoleva kokkuleppe jõustumisest iga-aastase sümboolse üüritasu eest, mis vastab Euroopa Valuutakokkuleppe ühele arvestusühikule.”

- 4 TÜK-i kokkuleppe F lisa artikkel 1 sätestab:

„1. [...] Keskusele laieneb puutumatus, läbiotsimise, sundvõõrandamise või konfiskeerimise keeld, samuti on tal immunitet ilma Euroopa Ühenduste Kohtu loata mistahes haldus- või kohtulike sunnimeetmete suhtes.”

5 TÜK-i kokkuleppe F lisa artikkel 3 näeb ette:

„1. Itaalia pädevad ametiasutused kasutavad komisjoni taotlusel oma vastavat pädevust tagamaks Keskusele kõik vajalikud üldkasutatavad teenused. Mis tahes eespool viidatud teenuste osutamise segamisel teevad Itaalia ametiasutused kõik neist oleneva rahuldamiseks Keskuse vajadused viisil, mis aitab vältida kahju tekitamist tema toimimisele.

2. Kui Itaalia ametiasutused või nende kontrolli all olevad asutused osutavad teenuseid, kohaldatakse Keskusele eritariife [...]. Juhul, kui neid teenuseid osutavad äriühingud või eraõiguslikud organisatsioonid, näitavad Itaalia ametiasutused omalt poolt üles head tahet selleks, et teenuste osutamise tingimused oleksid soodsaimad.

3. Komisjon võtab vastu kõik vajalikud sätted selleks, et komisjoni poolt nõuetekohaselt heakskiidetud üldkasutatavate teenuste kvalifitseeritud esindajad võiksid kontrollida, parandada ja hooldada vastavaid seadmeid Keskuse ruumides.”

6 TÜK-i kokkuleppe F lisa artikli 16 lõige 1 näeb täpsemalt ette:

„Valitsus võib nõuda tulekahjude ennetamise ja ioniseerivatest kiirgustest tulenevate ohtudega seotud rahvatervise turvalisuse ja kaitse valdkonnas [...] Keskuse võetud meetmetest ja sätetest teavitamist.”

- 7 Komisjoni 10. aprilli 1996. aasta otsuse 96/282/Euratom Teadusuuringute Ühiskeskuse ümberkorraldamise kohta (EÜT L 107, lk 12) artikli 9 lõige 3 sätestab:

„Peadirektor võtab komisjoni nimel kõik meetmed, mida on vaja selleks, et tagada tema vastutusalasse kuuluvate isikute ja seadmete turvalisus.”

Vaidluse taust

- 8 Toimikust nähtub, et hageja omand asub Ispra linna territooriumil ning piirneb heitvete kollektoriga, mis koosneb kahest avaliku tee alla maasse kaevatud 80 cm läbimõõduga kanalisatsioonitorust (edaspidi „kollektori esimene lõik”).
- 9 Ulatudes üle hageja omandi, jätkub kollektor Ferrovie dello Stato'le (Itaalia riigiraudteed) kuuluval maatükil. See kollektorilõik (edaspidi „kollektori teine lõik”) koosneb maa-alusest võlvitud läbikäigust, millesse juhitakse esimese lõigu veed, nagu nähtub ka kollektori vertikaalse läbilõike graafilisest kujutisest (edaspidi „graafiline kujutis”), mille hageja esitas hagi lisas ning komisjon ei ole vaidlustanud asjaolu, et see annab tegelikkusest skemaatilise pildi. Graafilisest kujutisest nähtub samuti see, et kollektori teine lõik on avalikust teest, mille all jookseb kollektori esimene lõik, eraldatud üksnes võrega.
- 10 Graafilisest kujutisest nähtub veel, et pärast teist lõiku jätkub kollektor TÜK-i kokkuleppe artikli 1 alusel ühenduse käsutusse antud maatükil (edaspidi „kollektori kolmas lõik”), mis nimetatud maatükil koosneb 100 cm läbimõõduga kanalisatsioonitorust.

- 11 Graafiline kujutis näitab, et Keskuse käsutusse antud maa on kergelt kaldu Ferrovie dello Stato'le kuuluva maatüki suhtes, millel paikneb kollektori teine lõik. See nähtub ühtlasi nii komisjoni kui ka hageja arvamuste lisas esitatud asukohaplaanile kantud kõrgusjoontest.
- 12 Kohtuistungil märkis komisjoni ekspert, et maapinna reljeef ei mõjuta sisuliselt kollektori üldist kallakut, kuna viimane oli maasse kaevatud. Ta märkis samuti, et kollektori veed voolasid esimesest lõigust teise ja teisest lõigust kolmandasse. Hageja kinnitas seda väidet, leides kohtuistungil, et tema arvates oli kollektori kolmanda lõigu läbilaskevõime ebapiisav selleks, et võtta täielikult vastu kollektori teise lõigu veed. Seega on poolte jaoks selge, et esimene lõik jääb ülesvoolu teise suhtes ning see omakorda ülesvoolu kolmanda suhtes.
- 13 Samuti on poolte jaoks selge, et kuni 1990. aastani, mille jooksul Keskuse tehnikatalitus teostas kollektori kolmanda lõigu töid, koosnes see lõik ülesvoolu jäävast avatud kanalisatsioonitrassist (edaspidi „kollektori kolmanda lõigu esimene osa”) ning allavoolu 100 cm läbimõõduga kanalisatsioonitorust (edaspidi „kollektori kolmanda lõigu teine osa”). 1990. aastal teostatud tööde käigus asendati kolmanda lõigu esimese osa avatud kanalisatsioonitrass 100 cm läbimõõduga kanalisatsioonitoruga. Selle tulemusel koosneb alates nendest tööde teostamisest kollektori kolmas lõik täielikult 100 cm läbimõõduga kanalisatsioonitorust.
- 14 Kõnealune kollektor võtab vastu ühe osa heitveest, mis pärineb Ispra linna kanalisatsioonist ja Keskuse all asuvalt maatükilt.

- 15 1992. aasta juulis sai Ispra linn tugevas tormis kannatada, mis põhjustas mitmeid üleujutusi, sealhulgas hageja omandi üleujutuse.
- 16 1992. aastal tegi Ispra linn oma territooriumil kanalisatsioonivõrgu ümberehituse. Nagu nähtub 7. oktoobril 1992 Ispra linnaeapa poolt Keskuse infrastruktuuride talitusele saadetud kirjast, otsustas Ispra linnavalitsus suunata osa üldkasutatavalt territooriumilt pärit heitvetest kõnealusesse kollektorisse. Selleks, et teostada töid Keskuse all asuval maatükil, palus Ispra linn nimetatud talitusel anda linna käsutusse üks ekskavaator ja tööde teostaja. Samas kirjas täpsustas Ispra linnaeapa, et antud tegevust viiakse läbi linnavalitsuse initsiatiivil, kes on võtnud endale kogu vastutuse selle eest.
- 17 3. mail 2002 tabas Ispra linna tugev torm, mis tõi endaga kaasa paduvihmad, ning kollektori üleujutus uputas hageja ehitise. Samal päeval saabusid kohale Angera komandopunkti karabinjeerid, mitmed Ispra linna tehnikatalituse ja Keskuse ametnikud, samuti selle direktor, ning tuvastasid üleujutuse ulatuse, samuti sellega tekitatud nähtavad kahjud.
- 18 Hageja kutsus 19. mai 2002. aasta kirjas üles Ispra linnavalitsust, Ferrovie dello Stato't ja komisjoni külastama sündmuskohta ja/või viima läbi ekspertiisi, mille eesmärk on vastastikusel kokkuleppel tuvastada 3. mai 2002. aasta üleujutuse põhjused ning selle eest ette nähtud vastutuse. Vastuseks sellele kirjale saatis komisjoni nõunik 17. juunil 2002 kirja hageja nõunikule, milles teatas, et komisjon vaidlustas ühenduse vastutuse ning keeldus igasugusest kontrollimisest Keskuse maatükil.

Menetlus ja poolte nõuded

- 19 Hageja esitas käesoleva menetluse algatamiseks hagiavalduse, mis saabus Esimese Astme Kohtu kantseleisse 20. augustil 2002.

- 20 Esimese Astme Kohus (teine koda) otsustas ettekandja-kohtuniku ettekande põhjal avada suulise menetluse ning Esimese Astme Kohtu kodukorra artiklis 64 ettenähtud menetlust korraldavate meetmete raames esitas pooltele kirjalikud küsimused, millele palus neil vastata enne kohtuistungit. Pooled vastasid küsimustele ettenähtud tähtaja jooksul.

- 21 Poolte kohtukõned ja vastused Esimese Astme Kohtu küsimustele kuulati ära 26. oktoobri 2004. aasta kohtuistungil.

- 22 Esimese Astme Kohus kutsus kohtuistungil üles komisjoni esitama kõiki dokumente, mille alusel tuvastada see üksus, kelle taotlusel Keskuse tehnikatalitus teostas 1990. aastal kolmanda löigu esimese osa tööd. Komisjon esitas ettenähtud tähtajal mitmeid dokumente. Hageja esitas oma märkused tähtaegselt pärast seda, kui Esimese Astme Kohus tegi talle ettepaneku esitada komisjoni toodud dokumentide kohta võimalikke märkusi.

- 23 Suuline menetlus lõpetati 19. aprillil 2005.

24 Hageja palub Esimese Astme Kohtul:

- tuvastada Euroopa Aatomienergiaühenduse lepinguväline ainu- ja/või ühine ja/või solidaarne vastutus;
- mõista nimetatud ühenduselt välja hüvitis tekkinud või tulevikus tekkiva kahju eest summas, mis määratakse kindlaks menetluse käigus ja on igal juhul õiglane;
- määrata järgmised uurimismeetmed:
  - teabe nõudmine Keskuse töötajatelt ja direktorilt ning võimalusel Itaalia ametiasutustelt, kes kohapeal tegutsesid;
  - tunnistajate ütluste võtmine selgesõnalisel tingimusel, et tunnistajate nimed märgitakse hilisemas staadiumis;
  - sündmuskoha külastamine ja/või ekspertiis, samuti kõik muud uurimistoi-
mingud, mida peetakse vajalikuks selleks, et tuvastada hageja väidete
tõepära, sealhulgas igasugune varaline või mittevaraline kahju, mis on
tekkinud või tulevikus tekib vaidlusaluste asjaolude tagajärjel;
- mõista kohtukulud välja kostjalt.

25 Komisjon palub Esimese Astme Kohtul:

- jätta rahuldamata hageja taotlused, mis puudutavad uurimismeetmeid;

- jätta hagi rahuldamata vastuvõetamatuse või põhjendamatusse tõttu;

- mõista kohtukulud välja hagejalt.

26 Hageja märgib kohtuistungil vastuseks Esimese Astme Kohtu küsimusele, et oma nõuete esimeses punktis soovis ta tegelikult paluda Esimese Astme Kohtul tuvastada ühenduse lepinguväline ainuvastutus.

Vastuvõetavus

Poolte argumendid

27 Komisjon, esitamata vastuvõetamatuse vastuväidet eraldi dokumendina, vaidlustab hagi vastuvõetavuse põhjusel, et hagi ei vasta kodukorra artikli 44 lõikes 1 esitatud nõuetele, mille kohaselt tuleb hagiavalduses eelkõige märkida hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest.

- 28 Komisjoni arvates tuleneb kohtupraktikast see, et hagiavalduses sisalduv informatsioon peab olema piisavalt selge ja täpne, et kostjal oleks võimalik kaitset ette valmistada ja Esimese Astme Kohtul hagi suhtes teha otsus võimalusel täiendavat informatsiooni kasutamata. Kohtupraktika täpsustab samuti, et hagi on vastuvõetav siis, kui seda põhistavatele õiguslikele ja faktilistele ajaoludele on vähemalt ülevaatlikult, kuid sidusalt ja mõistetavalt viidatud hagiavalduse tekstis endas (vt Esimese Astme Kohtu 21. novembri 1996. aasta määrus kohtuasjas T-53/96: Syndicat des producteurs de viande bovine jt v. komisjon, EKL 1996, lk II-1579, punkt 21 ja viidatud kohtupraktika). Vastamaks nimetatud nõuetele peab hagiavaldus ühenduse institutsioonide poolt väidevalt tekitatud kahju hüvitamise nõudes sisaldama tõendeid, mis võimaldavad tuvastada hageja poolt institutsioonile süüsarvatava käitumise, põhjuseid, millele tuginedes ta leiab, et käitumise ja väidetavalt tekitatud kahju vahel on põhjuslik seos, samuti kahju iseloomu ja ulatuse (vt Esimese Astme Kohtu 8. juuni 2000. aasta otsus liidetud kohtuasjades T-79/96, T-260/97 ja T-117/98: Camar ja Tico v. komisjon ja nõukogu, EKL 2000, lk II-2193, punkt 181 ja viidatud kohtupraktika).
- 29 Antud juhul puudub hageja menetlusedokumentides täielikult täpsus ja selgus. Komisjon väidab selle kohta, et hageja menetlusedokumentidest on tal võimatu välja selgitada Keskusele süüsarvatud käitumist. Taoline ebatäpsus ja lünklikkus ei võimalda komisjonil ette valmistada oma kaitset Esimese Astme Kohtus ega ka viimasel teha otsust nende asjaolude põhjal.
- 30 Lisaks sellele väidab komisjon, et hageja menetlusedokumendid ei sisaldanud sisuliselt ühtki tõendit tekitatud kahjude tõelevastavuse ja nende esialgse hindamise kohta.
- 31 Viimasena, hageja piirdus oma hoone uputuse ja kollektori üleujutuse vahel üksnes üldise seose osutamise, andmata selle sündmuse käigu kohta vähimatki selgitust ning esitamata informatsiooni põhjuste kohta, mis viisid ta seisukohale, et üleujutus sai alguse kollektori kolmandast lõigust.

- 32 Ta lisab, et hageja nõutavad uurimismeetmed ei korva seda, et tema menetlusdokumentides puudub täpsus.
- 33 Hageja väidab, et hagi ese ja ülevaade fakti- ja õigusväidetest olid sisuliselt menetlusdokumentides nõutekohaselt märgitud ning järelikult vastas hagiavaldus kodukorra artikli 44 lõike 1 punktis c esitatud nõuetele. Ta lisab, et ei olnud kohustatud esitama teda kahjustanud sündmuse tehnilisi selgitusi. Lisaks väidab hageja, et Esimese Astme Kohtult palutud uurimismeetmed võimaldavad sisuliselt tuvastada tema väidete tõepärasuse.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 34 Kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c kohaselt tuleb hagiavalduses märkida hagi ese ning ülevaade fakti- ja õigusväidetest.
- 35 Seda nõuet täpsustab ülal punktis 28 komisjoni viidatud kohtupraktika.
- 36 Antud asjas tuleneb hagiavaldusest piisavalt selgelt, et hageja arvab sisuliselt komisjonile ühelt poolt süüks selle, et viimane keelas kollektori kolmandale lõigule juurdepääsu, mis oli vajalik selle seisukorra kindlaksmääramiseks ning kollektori üleujutuse põhjuste tuvastamiseks ning teiselt poolt selle, et üleujutuse vältimiseks on jäetud teostamata kollektori kolmanda lõigu hooldamine ja tööd.

- 37 Esiteks, mis puudutab kollektori kolmandale lõigule juurdepääsu keelamist, siis selle keeldumisega tekitatud kahjudele viitavate väidete ning hüvitistaotluse puudumisel tuleb keeldumisel põhinevat kaebust käsitleda kui taotlust sündmuskoha külastamisega seotud uurimismeetmete rakendamiseks. Seega tuleks seda väidet vaadelda taotletavate uurimismeetmete raames (vt allpool punktid 99 ja 100).
- 38 Teiseks märgib hageja oma hagiavalduses kollektori kolmanda lõigu korrashoiu ja tööde väidetava teostamata jätmise kohta, et see on põhjustanud tema omandi uputuse, ja ta nõuab oma asutuse erinevatele osadele ning hagiavalduses ülevaatlikult määratletud varale tekitatud kahjude hüvitamist. Seetõttu tuleb hagi pidada kollektori kolmanda lõigu korrashoiu ja tööde teostamata jätmisest põhjustatud kahju puudutavate tõendite osas kodukorra artikli 44 lõike 1 punktis c esitatud nõuetele vastavaks.
- 39 Lisaks tuleb esile tuua, et hageja nõuab ka tulevikus tekkiva varalise kahju, samuti tekkinud või tulevikus tekkiva mittevaralise kahju hüvitamist, esitamata vähimaidki tõendeid, mis võimaldaks hinnata nende olemust ja suurust. Need kahju puudutavad nõudmised ei vasta seega kodukorra artikli 44 lõike 1 punktis c esitatud nõuetele, mida täpsustab eespool punktis 28 meenutatud kohtupraktika.
- 40 Neil asjaoludel tuleb hagi lugeda vastuvõetavaks selles osas, milles taotletakse kollektori kolmanda lõigu korrashoiu ja tööde teostamata jätmisega hagiavalduses ülevaatlikult määratletud varale väidetavalt tekitatud kahju hüvitamist.

Põhiküsimus

Esialgsed märkused

- 41 Tuleb meenutada, et väljakujunenud kohtupraktika kohaselt peab selleks, et tuua ühendusele kaasa lepinguväline vastutus EA artikli 188 teise lõigu tähenduses ning et realiseeruks õigus tekitatud kahju hüvitamisele, olema täidetud terve rida tingimusi, nagu ühenduse institutsioonidele süüksarvatava käitumise ebaseaduslikkus, tegeliku kahju olemasolu ning käitumise ja tekkinud kahju vahelise põhjusliku seose olemasolu (vt Euroopa Kohtu 27. märtsi 1990. aasta otsus kohtuasjas C-308/87: Grifoni v. Euratom, EKL 1990, lk I-1203, punkt 6 ja viidatud kohtupraktika).
- 42 Selles osas saavad üksnes institutsioonile või ühenduse organile süüksarvatavad toimingud või käitumine tuua kaasa ühenduse vastutuse (vt selle kohta Euroopa Kohtu 10. juuli 1985. aasta otsus kohtuasjas 118/83: CMC jt v. komisjon, EKL 1985, lk 2325, punkt 31, ja 23. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-234/02 P: Euroopa ombudsman v. Lamberts, EKL 2004, lk I-2803, punkt 59).
- 43 Kui kasvõi üks nendest tingimustest ei ole täidetud, tuleb hagi jätta täies ulatuses rahuldamata ilma, et oleks vajalik uurida teisi nimetatud vastutuse tingimusi (vt Esimese Astme Kohtu 20. veebruari 2002. aasta otsus kohtuasjas T-170/00: Förde-Reederei v. nõukogu ja komisjon, EKL 2002, lk II-515, punkt 37 ja viidatud kohtupraktika).
- 44 Nende kaalutluste taustal tuleb uurida poolte argumente, mis puudutavad ühenduse vastutust.

Poolte argumendid

- 45 Hageja väidab, et komisjon ja/või Keskus jätsid tegemata kollektori kolmanda lõigu korrashoiu ja/või tööd, mis olid vajalikud kõnealuse kollektori korduvate üleujutuste ennetamiseks või vältimiseks, hoolimata kollektori ebapiisava hüdraulilise võimsusega seotud ilmselgest ohtlikkusest, mis oli komisjonile teada selle 1992. aasta üleujutusest saadik. Kahju põhjus seisnes selles, et kollektori kolmanda lõigu võimsus ei olnud piisav võtmaks vastu kogu teise lõigu vett (vt ülal punkt 12).
- 46 Komisjoni ja/või Keskuse käitumise süülisus tuleneb mitmest tegurist.
- 47 Esiteks oli kollektori kolmas lõik, mis asub maatükil, kuhu on ehitatud Keskus, viimase ainukäsituses ning kolmandatele isikutele ligipääsmatu seetõttu, et TÜK-i kokkuleppe F lisa artikli 1 kohaselt on nimetatud maatükk puutumatu ega saa olla läbiotsimise, konfiskeerimise ega muu haldus- või kohtuliku sunnimeetme objektiks.
- 48 Lisaks on selge, et Keskuse maatükil asuva kollektori lõigu jaotusseadmete korrashoiu ja kahjustuste parandamise ülesanne lasub alati tema töötajate ja tehnikute kaudu Keskusel, ning komisjoni ülesanne on tuvastada vastupidine.
- 49 Viimasena toetub hageja Ufficio tecnico comunale (linna tehnikatalitus, edaspidi „Ispra UTC“) juhataja 16. märtsi 1999. aasta avaldusele, mille kohaselt linnavalitsus ei vastuta kollektori kolmanda lõigu korrashoiu ja haldamise eest, kuna see asub Keskuse omandil.

- 50 Esiteks, süüksarvatava käitumise ebaseaduslikkus põhineb asjaolul, et see rikub otsuse 96/282 artikli 9 lõikes 3 ettenähtud kohustust, mille kohaselt võtab Keskuse peadirektor komisjoni nimel kõik meetmed, mida on vaja selleks, et tagada tema vastutusalasse kuuluvate isikute ja seadmete turvalisus. Hoolimata sellest, mida väidab komisjon, kohaldatakse antud asjas seda sätet, kuna Keskuse heitvee ärajuhtimise seadmed on seotud tema ainuisikulise hoole all olevate infrastruktuuridega ning järelikult tema institutsioonilise rolli täitmise ja tegevusega. Lisaks oli ühenduse vastutus juba tekkinud komisjoni 13. jaanuari 1971. aasta otsuse 71/57/ Euratom Tuumauringute Ühis keskuse ümberkorraldamise kohta (EÜT L 16, lk 14) artikli 10 lõikest 3 — mille sisu on analoogne otsuse 96/282 artikli 9 lõikele 3 — tulenevate kohustuste rikkumise tõttu (Euroopa Kohtu 3. veebruari 1994. aasta otsus kohtuasjas C-308/87: Grifoni v. Euratom, EKL 1994, lk I-341).
- 51 Teiseks, kõnealuse käitumise ebaseaduslikkus tuleneb vastuolust TÜK-i kokkuleppega, mis on eelkõige suunatud Keskuse seadmete läheduses elavate isikute avaliku julgeoleku tagamisele ja kaitsmisele.
- 52 Kolmandaks, süüksarvatava käitumise ebaseaduslikkus tuleneb antud asjas kohaldatavatest Itaalia tsiviilkoodeksi artiklitest 2043 ja 2051, kuna EA artikli 188 teine lõik, hoolimata viitest liikmesriikide seaduste ühisele üldprintsiiptidele, ei välista võimalust tugineda Itaalia seaduse erisätete rikkumisele (vt selle kohta kohtujurist Tesauro 27. märtsi 1990. aasta ettepanek eespool punktis 41 viidatud kohtuasjas Grifoni v. Euratom, EKL 1990, lk I-1212, punkt 17).
- 53 Itaalia tsiviilkoodeksi artiklis 2043 on sätestatud *neminem laedere* põhimõte (kohustus mitte tekitada kahju teistele isikutele), mis on liikmesriikide seadustele ühine ning kuulub antud asjas kohaldamisele seetõttu, et komisjon ja/või Keskus on rikkunud ettevaatuse ja hoolsuse üldprintsiipe.

- 54 Teisest küljest toob süüksarvatav käitumine kaasa ühenduse vastutuse Itaalia tsiviilkoodeksi artikli 2051 alusel, mis sätestab ümberlukatava eelduse, et rikkumise pani toime isik, kelle hoole all asi on. Antud juhul oli kollektori kolmas löik Keskuse hoole all, kuna see oli tema ainukäsituses kui tema omandis oleva ja immuniteti omava kinnisasja päraldis.
- 55 Hageja lisab, et Corte suprema di cassazione (Itaalia kassatsioonikohus) praktika näitab, et Itaalia tsiviilkoodeksi artiklit 2051 kohaldatakse avaliku halduse küsimustes riigivarale või -vahenditele, mis ei ole üldiselt kasutatavad ega allu otseselt kohalikule omavalitsusele — nagu antud asjas on heitvete kollektori puhul — ning mida selleks seatud üksusel on võimalik valvata ja kontrollida tulenevalt nende piiratud territoriaalsest ulatusest.
- 56 Komisjon väidab esiteks, et Keskus ei kannu vähimatki vastutust kollektori kolmanda löigu eest ning et seetõttu ei saa kolmanda löigu korrashoiu ja tööde teostamata jätmist komisjonile ega Keskusele süüks arvata.
- 57 Ta väidab selle kohta, et TÜK-i kokkuleppe F lisa artikkel 3 väljendab seda, et Itaalia ametiasutused kasutavad komisjoni taotlusel oma vastavat pädevust tagamaks Keskusele kõik vajalikud üldkasutatavad teenused. See artikkel täpsustab veel, et komisjon võtab vastu kõik vajalikud sätted selleks, et komisjoni poolt nõuetekohaselt heakskiidetud üldkasutatavate teenuste kvalifitseeritud esindajad võiksid kontrollida, parandada ja hooldada vastavaid seadmeid Keskuse ruumides. Nimetatud artiklist tuleneb, et „maatüki[, millele Keskus on püstitatud,] ekstraterritoriaalsus” tuleb kõrvale jätta selleks, et võimaldada heakskiidetud tehnikutel teostada üldkasutatavaid teenuseid osutavate seadmete korrashoidu ja parandamist.

- 58 Komisjoni arvates ei ole need TÜK-i sätted ei „aegunud”, tühistatud ega muudetud Ispra UTC juhataja avalduse tõttu, milles viimane kinnitab, et linnavalitsus ei vastuta maatükil, millele on Keskus ehitatud, asuva kollektori korrashoiu ega haldamise eest. Esiteks, selle avaldusega ületas Ispra UTC juhataja oma pädevust, kuna viimasel, olles linnavalitsuse üks osa, puudus õigusvõime võtta seisukohta linnavalitsuse tsiviilvastutuse suhtes. Teiseks oli see ilmses vastuolus eespool punktis 16 mainitud 7. oktoobri 1992. aasta kirja sisuga, mis täpsustab, et linna sekkumine oli linnavalitsuse initsiatiiv, kes võttis endale ka kõgu vastutuse selle eest. Viimasena, Ispra UTC juhataja avaldus iseenesest ei saa põhjendada Keskuse vastutust kollektori hooldamise eest.
- 59 Veelgi vähem saab TÜK-i kokkuleppe asjaomaseid sätteid seada kahtluse alla asjaolu tõttu, et Keskus pidas mõnel korral kasulikuks teostada ise seadmete teatud töid, kuna tema tegevus toimus alati kohaliku omavalitsuse nõudmisel. Eriti mis puudutab 1990. aastal Keskuse maatükil asuva kollektori lõigu suhtes tehtud töid, siis neid teostati Ferrovie dello Stato ja Ispra linnavalitsuse nõudmisel.
- 60 Teiseks väidab komisjon kolmanda lõigu korrashoiu või tööde teostamata jätmise väidetava ebaseaduslikkuse osas, et taotlus piirdub nende teostamata jätmise mainimisega, täpsustamata, milles pidid seisnema need tööd ja korrashoid, mille teostamata jätmise üle hageja kaebab, ning järelikult, milles võiks seisneda ühenduse ebaseaduslik käitumine.
- 61 Ta lisab, et ei ole rikkunud ühtki hageja viidatud sätet.

- 62 Ta väidab kõigepealt, et vastupidi otsuse 96/282 artikli 9 hageja poolt välja pakutud tõlgendusele tuleb Keskuse direktori kohustust, võtta kõiki meetmeid, mida on vaja selleks, et tagada selle artikli alusel tema vastutusalasse kuuluvate isikute ja seadmete turvalisus, piirata Keskusele omase tegevusega, tänu millele aitab ühendus ellu viia ühenduse uurimisprogramme. Keskuse maatükil asuvate heitvete kollektorite haldamine ja hooldamine ei kuulu temale omaste tegevuste alla. Ta vaidleb sellele vastu, väites, et tulenevalt ülal punktides 41 ja 50 mainitud kohtuotsustest Grifoni v. Euratom kinnitab Euratomi vastutust otsuse 71/57 artikkel 10, mis on identne otsuse 96/282 artikliga 9.
- 63 Komisjon väidab seejärel, et isegi kui TÜK-i kokkuleppe F lisa artikkel 16 paneb talle kohustuse võtta turvalisuse ja rahvatervise kaitse valdkonnas erimeetmeid, puudutab see säte loetuna TÜK-i kokkuleppe preambuli ja muude sätete koosmõjus konkreetselt tulekahjuriske ja ioniseerivatest kiirgustest tulenevaid ohtusid, mis antud asjas ei ole vaidlusküsimus.
- 64 Muu hulgas väidab komisjon, et kuna ükski institutsioon ega ükski ühenduse organ ei ole kohustatud heitvete kollektori üle järelevalvet teostama, ei saa ühenduse vastutust tuua kaasa see, kui tema institutsioonid või organid on jätnud täitmata tavapärase hoolduse kõige elementaarsemad normid. Selles osas on Esimese Astme Kohus juba teinud otsuse, milles leidis, et ühenduse lepinguväline vastutus ei saa tekkida ebaseadusliku käitumise puudumisel (Esimese Astme Kohtu 29. novembri 2000. aasta otsus kohtuasjas T-213/97: Eurocoton jt v. nõukogu, EKL 2000, lk II-3727).
- 65 Komisjoni väite kohaselt on hageja viide Itaalia tsiviilõigusnormidele kohatu. EA artikli 188 teine lõik peegeldab üksnes liikmesriikide seaduste ühiseid üldprintsipi ja mitte erinevate siseriiklike õiguskordade üksikuid sätteid (eespool punktis 50 viidatud 3. veebruari 1994. aasta otsus Grifoni v. Euratom, punkt 8). Hageja esitatud argumendid vastupidise tõestamiseks ei leidnud mingit toetust kohtujurist Tesaro ettepanekus, mis on esitatud eespool punktis 52 viidatud 27. märtsi 1990. aasta otsuse tegemisel kohtuasjas Grifoni v. Euratom. Igal juhul välistasid nii eespool

viidatud 3. veebruari 1994. aasta kohtuotsus *Grifoni v. Euratom* kui ka kohtujurist Tesauro poolt selle otsuse tegemisel esitatud ettepanek (EKL 1994, lk I-343) selgesõnaliselt selle, et tekitatud kahju võiks tuvastada ja hüvitada kooskõlas üksnes lepinguvälise vastutuse puudutavate Itaalia õigusnormidega.

- 66 Ta vaidlustab selle, et Itaalia tsiviilkoodeksi artiklis 2051 ette nähtud säte, mille kohaselt „igaüks vastutab kahju eest, mille on põhjustanud tema hoole all olevad asjad, välja arvatud juhul, kui on tõendatud, et tegemist oli ettenägematu asjaoluga”, on ühenduse normatiivsel ja kohtupraktika tasandil tunnustatud vastuvõetavaks. Vastupidi, see säte, mis lubab panna vastutuse isikule, kes ei ole vahetu kahju tekitaja, on kokkusobimatu kohtupraktika poolt institutsioonide lepinguvälise vastutuse kaasatamiseks hetkel nõutavate tingimustega.
- 67 Igal juhul ei ole antud asjas Itaalia tsiviilkoodeksi artiklis 2051 esitatud tingimused täidetud. Ühelt poolt, kollektor ei olnud mitte ühegi ühenduse institutsiooni hoole all ning järelikult ei saa sellest põhjustatud võimalike kahjude kohta ühenduselt selgitust nõuda. Teiselt poolt, hageja ei tõendanud mingit põhjuslikku seost väidetavalt vallatava asja ja kahju vahel. Tõepoolest ei ole tõendatud, et hageja asutuse uputuse oleks tegelikult põhjustanud Keskuse maatükil asuva kollektori konkreetse lõigu üleujutus.

Esimese Astme Kohtu hinnang

- 68 Eelnevalt tuleb uurida, kas kooskõlas eespool punktis 42 meenutatud kohtupraktikaga saab süüksarvatavas käitumises, milleks on kollektori kolmanda lõigu tööde ja/või hoolduse teostamata jätmine, süüdistada ühenduse institutsiooni või organit.

- 69 Esmalt tuleb selles osas esile tõsta, et vastupidiselt hageja väidetule (vt eespool punkt 47) ei tulene TÜK-i lepingust mingil viisil see, nagu oleks kollektori kolmas lõik ühenduse vastutusalas.
- 70 Esiteks ei ole põhjendatud argumenti, mille kohaselt kollektori kolmas lõik kuulus ühenduse vastutusalasse asjaolu tõttu, et vastavalt TÜK-i kokkuleppele ei olnud kolmandatel isikutel sellele ligipääsu.
- 71 Nagu hageja märgib, on TÜK-i kokkuleppe F lisa artikli 1 kohaselt Keskus ja maatükk, millele see on püstitatud, mõistagi puutumatud, ei saa olla läbiotsimise, konfiskeerimise ega võõrandamise objektiks ning neil on immunitet mis tahes haldus- või kohtulike sunnimeetmete suhtes. Siiski tuleneb sama F lisa artiklist 3, et immuniteedile vaatamata peab komisjon lubama tema poolt nõuetekohaselt heakskiidetud üldkasutatavate teenuste kvalifitseeritud esindajatel kontrollida, parandada ja hooldada vastavaid seadmeid Keskuse ruumides.
- 72 Niisiis on pooled ühel nõul selles, et heitvete kogumise teenus, mida Keskusele osutati kõnealuse kollektori kaudu, on üldkasutatav teenus TÜK-i kokkuleppe F lisa artikli 3 mõttes. Selles osas tuleb esile tõsta, et pärast Esimese Astme Kohtu kirjalikku küsimust kinnitas komisjon kirjalikult, olemata selles punktis hagejaga eriarvamusel, et Ispra linn oli Keskuse heitvete kogumise üldkasutatava teenuse osutamise eest vastutav üksus. Järelikult tuleb käesoleva menetluse seisukohalt pidada kollektori kolmanda lõigu kontrolli-, parandamis- ja korrashoiuülesannete teostamist Ispra linnavalitsuse kohustusteks, mille komisjoni poolt heaks kiidetud kvalifitseeritud esindajatel on ligipääs kollektori kolmandale lõigule.

- 73 Seejärel tuleb rõhutada, et TÜK-i kokkuleppe ükski muu säte ei põhjenda ühenduse käitumise süülisust. TÜK-i kokkuleppe artikkel 1, millele hageja isegi ei viidanud, näeb ette, et sisuliselt annab Itaalia valitsus iga-aastase üüritasu eest ühenduse käsutusse Keskuse ja maatüki, millele viimane on ehitatud. Samas ei too selles artiklis ette nähtud käsutusõiguse üleminek kaasa ühendusele vastutuse üleminekut kollektori kolmanda lõigu eest. Seda artiklit tuleb lugeda koostoimes teiste TÜK-i kokkuleppe sätetega ja eriti selle kokkuleppe F lisa artikliga 3, millest järeldub, nagu toodi välja ka ülal punktis 72, et kollektori kolmanda lõigu kontrollimise, parandamise ja korrashoiu ülesannete täitmise eest vastutab üksus, kes tegeleb heitvete kogumise teenuse osutamisega. Neil asjaoludel ei saa TÜK-i kokkuleppe artiklit 1 tõlgendada selliselt, et see toob kaasa ühendusele vastutuse ülemineku kollektori kolmanda lõigu eest.
- 74 TÜK-i kokkulepe ei võimalda seega põhjendada Keskusele või ühenduse muule institutsioonile või organile ette heidetud käitumise süülisust.
- 75 Teiseks tuleb rõhutada, et vastupidi sellele, mida hageja ülevaatlilikult väidab (vt ülal punkt 47), ei tulene etteheidetud käitumise süülisus asjaolust, et kollektori kolmas lõik oli Keskuse ainukäsutuses. Tuleb aga sedastada, nagu toodi välja ka ülal punktides 12 ja 14, et kollektor tervikuna, seal hulgas kolmas lõik, kogus kokku heitveed nii Ispra linna territooriumilt kui ka maatükilt, millel asus Keskus. Lisaks sellele tuleneb ülal punktis 72 esitatud arutluskäigust, et kollektori kolmandat lõiku puudutavad tegevused kuulusid Ispra linna ülesannete hulka. Kuna kollektori kolmas lõik ei olnud Keskuse ainukäsutuses, ei saa ühendusele ette heidetud käitumise süülisust põhjendada väidetava ainuõigusega.
- 76 Kolmandaks tuleb uurida, kas kollektori kolmanda osa korrashoiu ja tööde niinimetatud teostamata jätmist, nagu seda hageja sisuliselt väidab, saab ühendusele süüks arvata Keskuse ametnike ja tehnikute ilmse käitumise tõttu.

- 77 Selles osas tuleb esile tõsta, et on teada, et Keskus asendas 1990. aastal kollektori kolmanda lõigu esimese osa avatud trassi 100 cm läbimõõduga toruga.
- 78 Komisjon mõistagi väidab, et Keskus teostas need tööd Ferrovie dello Stato või Ispra linnavalitsuse nõudmisel. Samas, olles Esimese Astme Kohtu poolt kutsutud esitama kõiki vajalikke dokumente viidatud nõudmiste olemasolu tuvastamiseks, ei suutnud komisjon esitada dokumente nende nõudmiste tõendamiseks. Neil asjaoludel tuleb käesoleva menetluse raames asuda seisukohale, et Keskus tegi kollektori kolmanda lõigu esimese osa tööd omal initsiatiivil.
- 79 Lisaks sellele märkis komisjoni ekspert kohtuistungil, et Keskuse talitused teostasid korrapäraselt kollektori kolmanda lõigu kontrolli ja korrashoidu.
- 80 Keskuse tehnikatalituse selline tegevus tuleneb spontaanselt initsiatiivist ja ei vasta TÜK-i kokkuleppe kohaselt ühelegi ühenduse institutsiooni või organi kohustusele. Tõepoolest, nagu rõhutati ülal punktis 72, on vastavalt TÜK-i kokkuleppele kollektori kolmanda lõigu kontrolli-, parandamise- ja korrashoiuülesannete teostamise kohustus Keskusele heitvete kogumisteenuse osutamise eest vastutaval üksusel. Seega tuleb asuda seisukohale, et neid töid teostades täitis Keskus teise isiku kohustusi.
- 81 Samas asjaolu, et Keskuse tehnikatalitus täitis teatud olukordades spontaanset sekkumisega kollektori kolmanda lõigu tööd teise isiku kohustusi, ei avalda mingil juhul sellist mõju, et kõiki kollektori kolmanda lõigu tööd või korrashoidu teostamata jätmisi saaks Keskusele, ning järelikult ühendusele, süüks arvata.

- 82 Taolise vahelesegamise ainsaks tulemuseks on Keskuse kohustus teostada korralikult endale võetud haldustoimingud. Nii ei hõlma 1990. aastal kollektori kolmanda lõigu esimese osa toru installeerimisega Keskuse poolt endale võetud halduskohustused töid, mille lõpuleviimisega 2002. aastal tagati kollektori kolmanda lõigu piisav läbilaskevõime, seda enam, et — nagu komisjon hagejaga selles küsimuses vastuollu minemata kohtuistungil esile tõstis — ühendusel puudub igasugune kontroll kolmandasse lõiku suubuva heitvee koguse üle.
- 83 Lisaks sellele hõlmas haldamine, mille eest Keskus oli vastutuse endale võtnud spontaanselt kolmanda lõigu regulaarset järelevalvet ja kontrolli teostades, üksnes tema poolt tegelikult lõpuleviidud ülesandeid ning see ei laiene järelevalve või korrashoiu väidetavale teostamata jätmisele, mille eest vastutab endiselt Keskusele heitvete kogumise teenuse osutamise eest vastutav üksus.
- 84 Käesolevas asjas ei ole muuhulgas ei tuvastatud ega isegi viidatud sellele, et süüksarvatav käitumine, milleks on puudused kollektori kolmanda lõigu töodes ja/või hooldamises, seisneks Keskuse poolt endale võetud haldustoimingute halvas teostamises.
- 85 Isegi kui nõustuda, et kollektori kolmanda lõigu ebapiisavale hüdraulilisele võimsusele viidates väidab hageja varjatult, et Keskuse poolt 1990. aastal teostatud tööd kujutasid endast Keskuse halba haldamist teise isiku kohustuste täitmisel, on siiski alust asuda seisukohale, et kollektori kolmanda lõigu esimese osa 100 cm läbimõõduga toru paigaldamine ei ole käsitletav Keskuse poolt endale võetud haldusülesannete halva teostamisena.
- 86 Tuleb sedastada, et Keskuse poolt kollektori kolmanda lõigu esimesse ossa paigaldatud toru diameeter on rangelt identne kollektori kolmanda lõigu teise ossa

varem paigaldatud toru diameetriga. Keskuse poolt 1990. aastal teostatud tööd ei mõjutanud seega kollektori kolmanda lõigu hüdraulilist võimsust. Neil asjaoludel ei saa kollektori kolmanda lõigu väidetavalt ebapiisavat hüdraulilist võimsust arvata mingil juhul Keskuse süüks.

87 Eeltoodust tuleneb, et ühendusele ette heidetud käitumise süülisus ei saa tuleneda Keskuse tehnikatalituse spontaansest tegevusest.

88 Neljandaks tuleb uurida, kas ühendusele ette heidetud käitumise süülisus tuleneb Ispra UTC juhataja avaldusest, milles viimane kinnitab, et linnavalitsus, mille osa ta on, ei ole kollektori kolmanda lõigu eest vastutav.

89 Sõltumata küsimusest, kas linna talituse juhataja on pädev võtma seisukohta administratsiooni vastutuse küsimustes, mille üks osa ta on, tuleb selles osas rõhutada, et tema avaldus välistab linnavalitsuse vastutuse kollektori kolmanda lõigu eest ainuüksi seetõttu, et see lõik asus ühendusele kuuluvatel maatükkidel. Samas tuleneb TÜK-i kokkuleppe artiklist 1, et ühendus ei ole kõnealuste maatükkide omanik. Tegelikult näeb see säte eelkõige ette, et Keskus ja selle juurde kuuluv maatükk on Itaalia valitsuse poolt iga-aastase üüritasu eest antud ühenduse käsutusse. Lisaks sellele hageja ei tõenda ega viita sellele, et Ispra UTC juhataja avaldus muutis TÜK-i kokkulepet. Neil asjaoludel tuleb tõdeda, et see avaldus ei võimalda tuvastada ühenduse institutsiooni või organi süüd etteheidetud käitumises.

- 90 Viidendaks tuleb veel uurida, kas ühenduse süü etteheidetud käitumises tuleneb hageja viidatud sätete rikkumisest.
- 91 Selles osas tuleb kõigepealt esile tuua, et otsuse 96/282 artikli 9 lõige 3, mille rikkumisele viidatakse, piirdub sedastusega, et Keskuse peadirektor on kohustatud võtma kõiki vajalikke meetmeid, mida on vaja selleks, et tagada tema vastutusalasse kuuluvate seadmete turvalisus. Seega ei põhista see säte iseenesest süüd kollektori kolmanda lõigu tööde ja/või korrashoiu väidetavas teostamata jätmises ilma, et oleks tuvastatud kõnealuse osa kuulumine Keskuse peadirektori vastutusalasse. Niisiis ei esita hageja ühtki tõendit, mis lubaks pidada kollektori kolmandat lõiku Keskuse direktori vastutusalasse kuuluvaks. Vastupidi, nagu toodi välja ülal punktis 72, tuleneb TÜK-i kokkuleppe F lisa artiklist 3, et Ispra linn on vastutav Keskusele heitvete kogumise teenuse osutamise eest selliselt, et kollektori kolmandat lõiku ei saa samastada Keskuse vastutusalasse kuuluva seadmega. Neil asjaoludel ei võimalda otsuse 96/282 artikli 9 lõige 3 põhistada ühenduse süüd etteheidetud käitumises.
- 92 Hageja viitab seejärel TÜK-i kokkuleppe rikkumisele, mis näeb tema väitel ette, et Keskus peab hoidma ja kaitsma avalikku julgeolekut. Nagu komisjon õigustatult väidab, on TÜK-i kokkuleppe F lisa artikli 16 lõige 1 selle kokkuleppe ainus säte, mis puudutab turvalisust ja rahvatervise kaitset. Siiski on turvalisuse ja rahvatervise valdkonnas antud säte asjakohane ainult selles osas, mis puudutab tulekahjude ennetamist ja ioniseerivatest kiirgustest tulenevaid ohtusid. Antud asjas ei esita hageja vähimatki argumenti, mis lubaks arvata, et süüksarvatud käitumine kahjustab tulekahjude või ioniseerivatest kiirgustest tulenevate ohtude ennetamist. Neil asjaoludel tuleb järeldada, et süü ühendusele ette heidetud käitumises ei saa tuleneda Keskuse kohustusest teostada järelevalvet turvalisuse ja rahvatervise kaitse üle, nii nagu see on sõnaselgelt ette nähtud TÜK-i kokkuleppe F lisa artikli 16 lõikes 1.

- 93 Viimasena viitab hageja sellele, et Itaalia tsiviilkoodeksi artiklite 2043 ja 2051 alusel toob süüksarvatud käitumine ühendusele kaasa lepinguvälise vastutuse.
- 94 Mis puudutab Itaalia tsiviilkoodeksi artiklit 2043, siis isegi kui nõustuda hagejaga, et see säte näeb sõnaselgelt ette *neminem laedere* põhimõtte, et see on liikmesriikide seaduste üldprintsip ning et seda tuleks antud asjas kohaldada komisjoni ja/või Keskuse poolt ettevaatuse ja hoolsuse üldprintsipi rikkumise tõttu, tuleb siiski sedastada, et hageja ei ole esitanud vähimatki selgitust selle kohta, mille alusel on komisjon ja/või Keskus seotud kollektori kolmandat löiku puudutava ettevaatuse- ja hoolsuskohustusega. Neil asjaoludel tuleb tõdeda, et toodud säte ei võimalda iseenesest omistada ühendusele süüd etteheidetud käitumises.
- 95 Mis puudutab Itaalia tsiviilkoodeksi artiklit 2051, siis isegi kui nõustuda, et see Itaalia õiguse säte kujutab endast liikmesriikide seaduste üldprintsipi, tuleb sedastada, et hageja ei tõenda, et kollektori kolmanda löigu eest hoolitsemine oli ühenduse institutsiooni või organi ülesanne. Tõepoolest, vastupidi sellele, mida väidab hageja, ei saa kollektor olla ühenduse institutsiooni või organi hoole all tulenevalt omandiõigusest maatükile, millele Keskus on ehitatud, kuna nagu märgiti ülal punktis 89, ei ole ükski ühenduse institutsioon ega organ selle maatüki omanik. Seega, isegi kui mõõnda, et kollektori kolmas löik kuulub päraldisena maatüki juurde, millel see asub, ei tulene siit kuidagi, et see kuuluks ühendusele. Seega ei saa selle argumentiga nõustuda.
- 96 Samuti tuleb tagasi lükata argument, mille kohaselt kollektori kolmanda löigu eest hoolitsemine oli komisjoni või Keskuse ülesanne, kuna TÜK-i kokkuleppe F lisa artikli 1 kohaselt ei olnud kolmandatel isikutel võimalik sellele ligi pääseda. Nagu toodi välja eespool punktis 71, on komisjon kohustatud TÜK-i kokkuleppe F lisa artikli 3 alusel kõrvale jätma selle kokkuleppe artiklis 1 ette nähtud immuniteedi, et

võimaldada üldkasutatavate teenuste osutajatel kontrollida, parandada ja teostada seadmete korrashoidu Keskuse ruumides. Neil asjaoludel ei saa asjakohaselt tugineda maatüki, millele Keskus on rajatud, väidetavale immuniteedile, tuvastamaks, et kollektori kolmas lõik on komisjoni ja/või Keskuse hoole all.

- 97 Kollektori kolmanda lõigu eest hoolitsemine ei saa olla komisjoni ja/või Keskuse ülesanne ka põhjusel, et see lõik oli Keskuse ainukäsitlus. Lisaks eelmises punktis mainitud kaalutlusele, nagu toodi välja ülal punktis 75, kuna kollektor, sealhulgas kolmas lõik, võtab vastu Ispra linna ja Keskuse territooriumilt pärit heitvett, ei saa kolmandat lõiku käsitleda komisjoni ja/või Keskuse ainukäsitluses olevana.
- 98 Kõigest eeltoodust tuleneb, et kollektori kolmanda lõigu korrashoiu ja/või tööde väidetavat teostamata jätmist ei saa ühenduse institutsioonile ega organile süüks arvata. Neil asjaoludel ja selles osas, milles hagi on vastuvõetav, tuleb see jätta põhjendamatuks tõttu rahuldumata, ilma et oleks vaja uurida, kas antud asjas on muud ühenduse lepinguvälist vastutust kaasa toovad tingimused täidetud.

Taotlused uurimismeetmete kohta

- 99 Hageja palub Esimese Astme Kohtul tema toodud väidete põhjendamiseks rakendada uurimismeetmeid. Ta väidab eelkõige, et Keskuse direktorilt ja selle töötajatelt, samuti Itaalia ametiasutustelt, kes üleujutuse ajal kohapeal tegutsesid, tuleks küsida teavet. Ta väidab, et arvesse tuleb võtta tunnistajate ütlusi ning selles osas jätab ta enesele õiguse märkida edaspidi ärakuulatatavate tunnistajate nimed. Ta väidab lõpuks, et viidatud asjaolude, sealhulgas väidetavalt tekkinud või tekkiva kahju tuvastamiseks tuleb külastada sündmuskohta ning/või viia läbi ekspertiis.

- 100 Selle kohta tuleb märkida, et hageja ei selgita täpseid asjaolusid, mida need meetmed peaksid kinnitama ega seda, kuidas need meetmed võiksid kaasa aidata institutsiooni või organi süü tuvastamisele talle etteheidetavas käitumises. Neil asjaoludel tuleb taotlused uurimismeetmete kohta jätta rahuldamata.

Kohtukulud

- 101 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.
- 102 Kuna kohtuotsus on tehtud hageja kahjuks, kannab ta ise oma kohtukulud ning lisaks mõistetakse temalt välja komisjoni kohtukulud vastavalt viimase nõudele.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ESIMESE ASTME KOHUS (teine koda)

otsustab:

- 1. Jätta hagi vastuvõetamatuse tõttu rahuldamata selles osas, mis puudutab tulevikus tekkiva määratlemata varalise kahju ja tekkinud või tulevikus tekkiva määratlemata mittevaralise kahju hüvitamise taotlust.**

2. Ülejäänud osas jätta hagi põhjendamatusse tõttu rahuldamata.
3. Jätta taotlused uurimismeetmete kohta rahuldamata.
4. Jätta hageja kohtukulud tema enda kanda ning lisaks mõista temalt välja komisjoni kohtukulud.

Pirrung

Meij

Pelikánová

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 30. novembril 2005 Luxembourgis.

Kohtusekretär

Koja esimees

E. Coulon

J. Pirrung